

LOOMAOMANIKU MEELESPEA

- Ravimid osta ainult loomaarsti käest või apteegist!
- Hoia ravimeid loomadele ja lastele kättesaamatus kohas!
- Enne loomale ravimi manustamist loe hoolikalt läbi ravimi infoleht!
- Enne ravimi manustamist veendu, et annad loomale talle näidustatud ravimit!
- Jälgi hoolikalt etteantud annust (nt tablettide poolitamine) ja ravi kestust!
- Vaksineeri oma lemmikloomi vastavalt vaksineerimisskeemile!
- Kui tekib küsimusi, pea nõu loomaarsti või apteekriga!
- Kui oled ravimi mõne toimeaine või abiaine suhtes ülitundlik, väldi veterinaarravimiga kokkupuudet või manusta seda ettevaatlikult!
- Pese käed pärast ravimi manustamist!
- Igasuguse ärrituse või allergia püsimisel pöördu arsti poole ja näita talle ravimi infolehte või pakendi etiketti!
- Kui loomal tekib kõrvaltoime, võta ühendust loomaarstiga! Kõrvaltoime tekkimisel endal või pereliikmel võta ühendust arstiga!
- Kasutamata jäänud või aegunud ravimid vii apteeki või kohalikku ohtlike jäätmete vastuvõtupunkti

RAVIMIAMET

KUIDAS TULEB KODUS VETERINAARRAVIMEID SÄILITADA?

Hoia veterinaarravimeid loomadele ja lastele kättesaamatus kohas, et nad ei saaks ravimeid juhuslikult alla neelata.

- Paljud suukaudsed veterinaarravimid on maitsestatud ning pakuvad seetõttu loomadele huvi.
- Paljud tabletid näevad välja nagu kommid ja on seetõttu väikelastele ahvatlevad.

Jälgi ravimite kõlblikkusaega – ära kasuta aegunud ravimeid, sest need võivad tervisele ohtlikud olla.

Iga ravim vajab kindlaid säilitamistingimusi, et säiliks ravimi efektiivsus ehk ravitoime. Pakendi peal ja ravimi infolehes on kirjas:

- millisel temperatuuril tuleb ravimit säilitada,
- kas pärast avamist tuleb ravim panna külmkappi või hoida toatemperatuuril,
- kas ravim on valguse suhtes tundlik ning tuleb seetõttu hoida pimedas.

Pakendil on ka info, kui ravim säilib avatud pakendis lühemat aega kui avamata pakendis.

- Sel juhul kirjuta pakendile kindlasti pakendi avamise kuupäev või arvuta välja päev, milleni ravim säilib.
- NB! Nende kahe kuupäeva segijamist vältimiseks lisa juurde ka märge, kas see tähistab avamist või „kasuta kuni“ kuupäeva.

Kasutamata jäänud või aegunud ravimeid ei tohi ära visata kanalisatsiooni kaudu ega koos majapidamisprügiga! Vii need apteeki või kohalikku ohtlike jäätmete vastuvõtupunkti.

Ravimite jäägid ja tühjad pakendid ei tohi sattuda veekogudesse, sest need võivad olla ohtlikud kaladele ja teistele veeorganismidele.

RAVIMITE KÕRVALTOIMED

Kõik ravimid võivad ka korrektse manustamise korral põhjustada kõrvaltoimeid, mis on enamasti siiski kerged ja mööduvad kiiresti.

Ravimi kõrvaltoime on igasugune kahjulik ja soovimatu toime, mis ilmneb pärast ravimi tavapärasest kasutamist.

Siinkohal on oluline teada, et veterinaarravimi kõrvaltoimeks loetakse ka sellist kõrvaltoimet, mis avaldub inimesel pärast seda, kui ta on veterinaarravimiga kokku puutunud.

Teavita kindlasti loomaarsti:

- kui märkad oma loomal ükskõik milliseid kõrvaltoimeid, ka neid, mida pole ravimi infolehes mainitud.
- kui esinevad infolehes nimetatud kõrvaltoimed, kuid nende esinemissagedus ja avaldumise tugevus on suurem kui infolehel märgitud.
- kui arvad, et veterinaarravim ei toimi.

Loomaarst saab vajadusel määrata loomale sümptomite leevendamiseks ravi ja teatada kõrvaltoimest Ravimiametile. Ka loomaomanik saab ise kõrvaltoimest Ravimiametile teada anda. Seda on mugav teha kasutades Ravimiameti kodulehel olevat veebivormi (ravimiamet.ee). Kõrvaltoimetest teatamine aitab saada uusi teadmisi turulolevate ravimite kohta ning muuta seega ravimite kasutamist ohutumaks.

RAVIMIAMET

Mis on VETERINAARRAVIMID ja kuidas leida nende kohta infot?

VETERINAARRAVIM

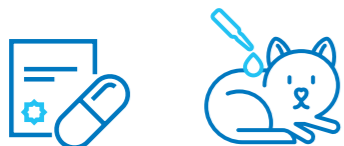
on aine või ainete kombinatsioon, mis on mõeldud loomal haiguse või haigussümpтоми:

- vältimiseks,
- diagnoosimiseks,
- ravimiseks või
- haigusseisundi kergendamiseks.

Eestis on lubatud kasutada ravimeid, millel on Raviameti või Euroopa Komisjoni müügiluba.

See kinnitab, et ravim on efektiivne, ohutu ja kvaliteetne.

Loomade ravimiseks kasutatakse erinevas vormis ravimeid. Tuntumad on tabletid ja täpilahused, kuid kõigi ravimite puhul on oluline nende õige kasutamine parima ravitulemuse saamiseks. Koertele ja kassidele näidustatud ravimitest enamik on retseptiravimid, kuid on ka mitmeid käsimüügiravimeid.

Eestis müügiluba omavate ravimite kohta leiate infot riiklikust ravimiregistrist: ravimiregister.ee. Ravimiregistris ja ravimi infolehes on oluline teave ravimi õige kasutamise, toimete ja kõrvaltoimete ning säilitamise kohta.

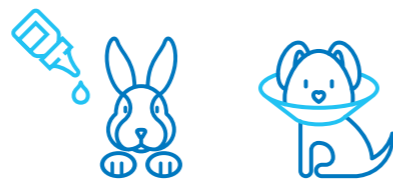
Ravimeid osta ainult seaduslikust apteegist!

Vaid siis võid kindel olla, et saad õige ravimi, mille ohutus, kvaliteet ja tõhusus on tõestatud. Ravimite ostmisel internetist tuleb olla äärmiselt ettevaatlik, sest oht sattuda võltsitud ravimite ohvriks, on suur. Võltsitud ravimite kasutamine võib seada ohtu looma elu ja tervise.

MILLEGA PEAB LOOMAOMANIK ARVESTAMA, KUI MANUSTAB RAVIMIT OMA LEMMIKLOOMALE?

Tutvu alati ravimi infolehega!

- Inimesed, kes on ravimi mõne toimeaine või abiaine suhtes ülitundlikud, peaksid kokkupuudet veterinaarravimiga vältima või manustama seda ettevaatusega.
- Mõned ravimid võivad põhjustada inimesel ülitundlikkust (allergiat) või mõjutada viljakust.
- Mõned ravimid võivad tekitada loote arenguhäireid, rasedatel on soovitatav kokkupuudet selliste ravimitega vältida.
- Mõne ravimi ettevalmistamise või manustamise ajal tuleb kanda kummikindaid.
- Välti ravimi sattumist nahale, limaskestadele, silma või suhu.
- Pärast ravimi manustamist pese käed.
- Pärast tablettide osadeks jagamist tuleb kindlasti puhastada hoolikalt selleks kasutatud pinnad ja vahendid.
- Pärast täpilahuste manustamist looma nahale ei tohi seda piirkonda nii kaua puutuda kuni manustamiskoht on kuiv. Jälgi, et ka lapsed ei silitaks looma pärast ravimi manustamist.
- Ravimkaelarihma kandvad loomad ei tohi magada inimese kaisus ega inimesega samas voodis.
- Paikselt nahale manustatavate veterinaarravimite puhul jälgi kindlasti, et kannaksid ravimit otse kuivale kahjustamata nahapiirkonnale, kust loom ei saa seda ära lakkuda ja veendu, et loomad ei laku teineteist pärast ravi.
- Kui ravimi manustamise järel püsib ärritus või allergia, pöördu arsti poole ja näita talle ravimi infolehte või pakendi etiketti.

MIDA TULEB JÄLGIDA OMA LEMMIKLOOMA PUHUL ENNE RAVIMI MANUSTAMIST?

- Koer ei ole inimene ja kass ei ole väike koer ehk igale loomaliigile tuleb anda vaid talle ettenähtud ravimit. Näiteks koertel kasutatavad perimetriini sisaldavad täpilahused on kassidele ja tuhkruutele mürgised!
- Teatud ravimid ei pruugi olla ohutud kõigis vanusegruppides, nt ei tohi manustada kutsikatele ja kassipoegadele või tuleb annust kohandada vanadele loomadele manustamisel. On ka ravimeid, mida teatud tõugudele ei tohi manustada.
- Jälgi hoolikalt, et loomale manustatava ravimi annus oleks õige, looma kehamassi arvestav.
  - Manustades soovitatavast annusest väiksema koguse, ei ole see mitte kokkuvõtte, vaid ravimi toime kestab lubatust lühemat aega või ei avaldu üldse.
  - Soovitatavast annusest suurem kogus võib samas olla loomale mürgine.
- Järgi täpselt loomaarsti poolt määratud ravikuuri pikkust, eriti oluline on see antibiootikumide puhul.
- Kui pärast ravi alustamist ei toimu looma tervislikus seisundis paari päeva jooksul paranemist, pea nõu loomaarstiga.
- Kui loomale on määratud mitu erinevat ravimit, veendu enne ravimite andmist, kas neid tohib koos manustada. Mõned ravimid võivad samaaegselt manustamisel üksteise toimet kas ohtlikult vähendada või suurendada. Nõu saab loomaarstilt või apteekrilt.

Manustades ravimeid tiinetele ja imetavatele loomadele, tuleb samuti olla ettevaatlik, kuna on ravimeid, mis ei pruugi olla neile piisavalt ohutud. Selliseid ravimeid tohib kasutada ainult siis, kui loomaarst on need teie loomale määranud.

Tasub teada, et enamikku tablette võib küll poolitada sobiva annuse saamiseks, kuid mitmeid tablette peab andma tervelt. Tablettide osadeks jagamise juhised leiad ravimi infolehest.

- Mõne ravimi puhul on lubatud tableti osadeks jagamine või purustamine ainult manustamise hõlbustamiseks.

- Mitmeid suukaudseid ravimeid saab segada loomale toidu sisse.

Inimestele mõeldud ravimeid ei tohi anda oma loomale ilma loomaarstiga konsulteerimata!

- Inimestel peamiselt valuvaigistina kasutatavad ibuprofeen, atsetüülsalitsüülhape (nn aspiriin) ja paratsetamool võivad loomadele olla eluohtlikud.
- Samuti võivad lemmikloomadele äärmiselt ohtlikud olla inimestele näidustatud rahustid, antidepressandid, südamerohud, unerohud jne.

Lemmiklooma tervisemure korral pöördu esmalt nõu saamiseks loomaarsti või apteekri poole.

LEMMIKLOOMADE VAKTSINEERIMINE

Loomi tohib vaktsineerida ainult loomaarst.

- Vaktsineerimise sagedus ja vaktsiinide valik sõltub lemmiklooma elukeskkonnast ja riskifaktoritest, seda saab hinnata loomaarst loomaomanikuga vesteldes.
- Koertele ja kassidele näidustatud vaktsiinid on peamiselt süstitavad. Mõnesid uuemaid vaktsiine saab koertele ja kassidele manustada ninatilkadena ja koertele suukaudselt.
- Eestis on kohustuslik ainult marutaudivastane vaktsineerimine.
  - Ülejäänud vaktsineerimised tehakse koerale või kassile omaniku soovil.
  - Täiendav vaktsineerimiskohustus kehtib näitustel või võistlustel osalevatele ning reisivatele loomadele.
- Vaktsineerimine on üks lihtsamaid ja efektiivsemaid meetmeid paljude ohtlike nakkushaiguste vältimiseks ning loomade tervise ja heaolu tagamiseks! Võrreldes looma ravimisel tekkivate kuludega on kulu vaktsiinidele väike.
- Konsulteeri loomaarstiga oma lemmiklooma vaktsineerimise vajaduse üle, üheskoos loomaarstiga leiad oma lemmikule kindlasti sobivaima vaktsineerimisskeemi.